

११. लेझीम

श्री. बा. रानडे (१८९२-१९८४) : प्रसिद्ध कवी. 'श्री-मनोरमा' काव्यसंग्रह; 'दिवाळीची डाली' हे प्रहसन; 'काळाच्या दाढेतून' हे खंडकाव्य; 'कुंपणावरून' हे छायानाट्य प्रसिद्ध.

सुगीच्या दिवसांत शेतामधील धान्याच्या राशी पाहून शेतकऱ्यांची मने प्रफुल्लित होतात आणि तो आनंद लेझीम खेळून शेतकरी व्यक्त करतात. त्या आनंदमय वातावरणाचे वर्णन प्रस्तुत कवितेत कवीने केलेले आहे.

दिवस सुगीचे सुरू जाहले
ओला चारा, बैल माजले
शेतकरी-मन प्रफुल्ल झाले
छन् खळ् खळ् छन्
ढुम् ढुम् पट ढुम्
लेझिम चाले जोरात!

दिवटी फुरफुर करू लागली
पटक्यांची वर टोके डुलली
रांग खेळण्या सज्ज जाहली
छन् खळ् खळ् छन्
ढुम् ढुम् पट ढुम्
लेझिम चाले जोरात!

भरभर डफ तो बोले घुमुनी
लेझिम चाले मंडल धरुनी
बाजुस, मागे, पुढे वाकुनी
छन् खळ् खळ् छन्
ढुम् ढुम् पट ढुम्
लेझिम चाले जोरात!

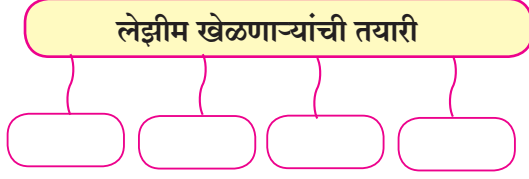
पहाट झाली, तारा थकल्या,
मावळतीला चंद्र उतरला
परी न थकला लेझिम-मेळा
छन् खळ् खळ् छन्
ढुम् ढुम् पट ढुम्
लेझिम चाले जोरात!

प्र. १. (अ) कारणे लिहा.

शेतकऱ्याचे मन प्रसन्न झाले, कारण.....

(आ) आकृती पूर्ण करा.

प्र. २. लेझीमचा मेळा किती वेळ खेळत होता?

प्र. ३. कवितेतील खालील ओळींचा तुम्हांला समजलेला सरळ अर्थ लिहा.

ओळ

सरळ अर्थ

(१) दिवस सुगीचे सुरू जाहले.

(२) लेझीम चाले मंडल धरुनि.

(३) मावळतीला चंद्र उतरला.

प्र. ४. (अ) खालील शब्द व त्यांचे अर्थ यांच्या जोड्या जुळवा.

‘अ’ गट

‘ब’ गट

(१) दिवटी

आनंदी

(२) मंडल

छोटी मशाल

(३) प्रफुल्ल

तयार

(४) सज्ज

गोल

(आ) खालील शब्दांचे लिंग ओळखा.

(१) पहाट-

(२) डफ-

(३) मेळा-

(४) सुगी-

प्र. ५. स्वमत.

(१) लेझीम ‘जोरात’ चालण्याची तुम्हांला समजलेली कारणे लिहा.

(२) प्रफुल्लित झालेल्या शेतकऱ्याचे तुमच्या शब्दांत वर्णन करा.

प्र. ६. अभिव्यक्ती.

सुगीच्या दिवसांतील शेताचे सौंदर्य तुमच्या शब्दांत वर्णन करा.

